

بررسی ارتباط بین نقدینگی بر سودآوری در بانک های خصوصی منتخب پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار

داود شمسایی^۱، رامین محمودیان زاده^۲، مرتضی خلیل ارجمندی^۳، مجاهد رخشان^۴

^۱ کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی گرایش مدیریت مالی

^۲ کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی گرایش مدیریت مالی

^۳ کارشناس ارشد علوم اقتصادی

^۴ کارشناس ارشد حسابداری

چکیده

در این مقاله به بررسی ارتباط بین نقدینگی بر سودآوری ۸ بانک خصوصی منتخب در ایران به روش داده‌های تابلویی با استفاده از اطلاعات سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۹۲ پرداخته شده است. شاخص نقدینگی به عنوان یکی از شاخص های موجود در سطح عوامل شرکتی در نظر گرفته شد. نتایج حاصله در این مقاله نشان می‌دهد که متغیر مربوط به ویژگی‌های سطح شرکتی تاثیر معنی‌دار و قابل توجهی بر سودآوری بانک‌های خصوصی منتخب پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار دارند. شاخص نقدینگی به عنوان یکی از عوامل مهم سطح شرکتی در بانک ها تاثیر منفی بر سودآوری دارند.

واژه‌های کلیدی: نقدینگی، سودآوری، بانک‌های خصوصی، داده‌های تابلویی.

۱. مقدمه

امروزه بانک‌ها در هر جامعه‌ای نقش کلیدی ایفا می‌کنند. این واسطه‌گرها در تخصیص بهینه منابع، که از عوامل اصلی توسعه اقتصادی به شمار می‌رود، سهمیم هستند. لذا بررسی تفضیلی عوامل سودآوری در کوتاه‌مدت که باعث توانایی بقا بانک‌ها در بلندمدت خواهد شد، از بهترین زمینه‌های نوآوری مالی به شمار می‌رود. در این پژوهش اطلاعات مربوط به عوامل موثر بر سودآوری، جمع‌آوری و میزان و شدت تاثیر آنها در قالب مدل‌های اقتصادی اندازه‌گیری می‌شود. در فصل نخست، کلیاتی در مورد تحقیق ارائه می‌شود؛ برای این منظور، ابتدا به بیان مسئله تحقیق می‌پردازیم. در ادامه، نیز اهمیت تحقیق، سوالات و فرضیه‌های تحقیق بیان می‌شوند.

موسسات مالی در ساختار اقتصادی جوامع از اهمیت بالایی برخوردار هستند. این موسسات به عنوان قلب تپنده اقتصاد در دو بازار بزرگ سرمایه و پول، با ایجاد جریان پول و نقدینگی، زمینه‌های جذب و تجهیز منابع مورد نیاز برای فعالیت‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری را فراهم می‌نمایند و از این حیث، از مهمترین پل ارتباطی میان عرضه و تقاضای منابع پولی به شمار می‌روند. (نی‌شور، ۲۰۰۳)^۱ وظیفه اصلی نظام مالی، ایجاد رابطه بین سرمایه‌گذاران (دارندگان وجوه) و سرمایه‌پذیران (کسانی که به تامین مالی نیاز دارند) می‌باشد. اجرای صحیح این فرآیند از طریق یک نظام تامین مالی کارآمد صورت می‌گیرد که شامل نهادهای مالی، بازارهای مالی، ابزارهای مالی، نهادهای سیاست‌گذار در بخش مالی و قوانین حاکم بر بخش مالی می‌باشد. (وانگ و همکاران، ۲۰۰۷)^۲

۲. مبانی و چارچوب نظری

۲-۱- تعریف سودآوری

نتیجه نهایی همه برنامه‌ها، فعالیت‌ها، تصمیمات مالی، تولیدی و کارایی عملکرد مدیریت در فعالیت سودآوری شرکت (بانک) منعکس می‌شود. سودآوری توان شرکت (بانک) یا موسسه در ایجاد درآمد کافی به گونه‌ای که پس از پرداخت هزینه‌های جاری مبلغی اضافی به نام سود برای شرکت (بانک) باقی بماند، می‌باشد. (سایدی، ۲۰۱۳) سرمایه‌گذاران و اعتبار دهندگان، علاقه زیادی به ارزیابی سودآوری جاری و آتی یک شرکت (بانک) دارند. شرکت‌ها برای جذب سرمایه مورد نیاز خود مجبورند سود کافی برای تامین بازده مناسب جهت سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان بدست آورند. در صورتی که شرکت‌ها سود کافی تحصیل نکنند، آنها قادر به جذب سرمایه مورد نیاز جهت اجرای انواع پروژه‌ها از طریق سهامداران یا اعتباردهندگان نخواهند بود. دوام و بقا یک شرکت در بلندمدت، به توانایی آن در کسب درآمد برای انجام کلیه تعهدات و تامین بازده مناسب برای سهامداران اصلی، بستگی دارد.

سودآوری در بانک‌ها نیز برای بستانکاران، مالکان، کارکنان و مدیریت حائز اهمیت است. بانک‌ها از طریق ارائه خدمات بانکی به مشتریان کسب درآمد می‌کنند که این از طریق جذب سپرده‌های مردم با نرخ بهره پایین و اعطای تسهیلات با نرخ بهره بالاتر از آن صورت می‌پذیرد. نتیجه اختلاف دو نرخ مذکور، عایدی بانک را تشکیل می‌دهد که اصطلاحاً به آن حاشیه سود و بهره گفته می‌شود. بنابراین هرچه بانک بتواند از مقیاس‌های سودآوری استفاده کند سود حاصل از این عمل نیز بیشتر خواهد شد.

۲-۱-۱- معیارهای اندازه‌گیری سودآوری

برای اندازه‌گیری سودآوری از نسبت‌های سودآوری استفاده می‌شود. نسبت‌های سودآوری در ارزیابی فعالیت‌های عملیاتی اجرایی شرکت‌ها (بانک‌ها)، مورد استفاده قرار می‌گیرند. نسبت‌های سودآوری، میزان موفقیت شرکت (بانک) را در تحصیل سود و بازده خالص نسبت به درآمد و فروش یا نسبت به سرمایه‌گذاری می‌سنجند. نسبت‌های سودآوری، عملکرد کلی شرکت (بانک) و کارایی مدیریت را در تحصیل سود مناسب، مورد سنجش قرار می‌دهند. این نسبت‌ها بر دو نوع هستند. دسته اول، سودآوری

1. Naceur, S. B, 2003

2. Wong, J., T. and Fong, Hl, 2007

را در رابطه با فروش و درآمد، مورد سنجش قرار می‌دهند. دسته دوم، سودآوری را در رابطه با سرمایه‌گذاری‌ها و دارایی‌ها می‌سنجند.

با توجه به موضوع پژوهش، در این نوشتار؛ سه شاخص بازده دارایی‌ها (ROA)^۳، نسبت بازدهی سرمایه (حقوق صاحبان سهام، ROE)^۴ و حاشیه سود (NIM)^۵ که در ارزیابی عملیات اجرایی بانک‌ها و نحوه استفاده از دارایی‌ها بیشترین کاربرد را دارند، تشریح خواهد شد.

۲-۱-۲- بازده دارایی‌ها (ROA)

دارایی‌های شرکت، نقش اصلی در تحصیل سود ایفاد می‌کنند. هر چقدر دارایی‌ها با کارایی بیشتری بکار گرفته شوند، بانک سود آورتر خواهد بود. دارایی‌ها صرف‌نظر از اینکه از محل وجوه استقراض یا سرمایه‌گذاری صاحبان اصلی، تامین شده باشند، وظایف مربوط به خود را به نحوی مطلوب انجام می‌دهند. (صالح‌نژاد و غیور، ۱۳۸۹) بازده دارایی‌ها، نحوه بکارگیری از دارایی‌های بانک در جهت ایجاد درآمد و فروش توسط مدیریت را مورد سنجش و ارزیابی قرار می‌دهد و بهترین نسبت برای ارزیابی مدیریت است، چرا که خالص درآمدی را که از بکاربردن کل دارایی‌های بانک ایجاد می‌شود را ارزیابی می‌کند. از این رو کمتر از نسبت بازده سرمایه در معرض انحراف قرار دارد. (گال و همکاران، ۲۰۱۱)^۶. این نسبت، نسبت سود عملیاتی را به کل منابعی که تحت مدیریت بانک قرار دارد، مرتبط می‌سازد. سهامداران و مدیران، بازده دارایی‌های بانک را با بازده بکارگیری منابع در زمینه‌های دیگر با هم مقایسه می‌کنند. هرچه این بازده بالاتر باشد، کارایی بانک در بکارگیری از دارایی‌ها و منابع بهتر است. (خرایش و همکاران، ۲۰۱۱)^۷

برای محاسبه نسبت بازده دارایی معمولاً از دو فرمول استفاده می‌شود. به طوریکه در برخی از مطالعات (برای مثال، راماللا (۲۰۰۹)^۸، فالامینی (۲۰۰۹)^۹، گال و همکاران (۲۰۱۱)^{۱۰}، خراویش و همکاران (۲۰۱۱)^{۱۱}، آمینو (۲۰۱۳)^{۱۲}، سویمی و همکاران (۲۰۱۳)^{۱۳}) این نسبت به صورت درآمد خالص (سود خالص بعد از کسر مالیات) به کل دارایی‌ها و در تعدادی از مطالعات (برای مثال، رومان و دنل آنجو (۲۰۱۳)^{۱۴}، اسریری (۲۰۰۹)^{۱۵}، صوفیان (۲۰۱۱)^{۱۶} و آنتونیا (۲۰۱۱)^{۱۷}) به صورت نسبت درآمد خالص به متوسط کل دارایی‌ها محاسبه می‌گردد. بنابراین، می‌توان گفت که نسبت بازده دارایی نشان دهنده یک ریال سود برای هر صد ریال از دارایی‌ها است.

۲-۱-۳- عوامل موثر بر سودآوری بانک‌ها

سودآوری بانک‌ها تحت تاثیر دو عامل درونی و بیرونی قرار دارد. عوامل درونی که از آنها به عوامل سطح (خاص) بانکی تعبیر می‌شود قابل کنترل مدیریت می‌باشند. در مقابل عوامل بیرونی که از آنها به عوامل کلان اقتصادی تعبیر می‌شود، خارج از کنترل مدیریت بانک و تحت تاثیر شرایط اقتصادی حاکم بر کشورها و عوامل محیطی قرار دارند.

3. Return on Assets

4. Return on Equity

5. Net Interest Margin

6. Gul, Irshad and Zaman, 2011

7. Khrawish, Siam and Khrawish, 2011

8. Ramlall, 2009

9. Flamini, Donald and Schumacher, 2009

10. Aminu, 2013

11. Soyemi, Akinpelu and Ogunleye, 2013

12. Roman and Dănuțiu, 2013

13. Srairi, 2009

14. Sufian, 2011

15. Antonina, 2011

۲-۲- نقدینگی

در سیستم بانکی، نقدینگی از مهم‌ترین عنصر داخلی به شمار می‌آید، چرا که کمبود آن، بانک را با خطر عدم توانایی در ایفای تعهدات و در نتیجه ورشکستگی مواجه می‌کند. در مقابل مازاد نقدینگی در بانک نیز به معنای تخصیص ناکارآمد منابع می‌باشد که این امر در نهایت می‌تواند منجر به از دست دادن بازار شود. از این رو دارا بودن حجم نقدینگی مطلوب در بانک‌ها از اهمیت خاصی برخوردار است. تجربیات پولی و بانکی نشان می‌دهد که داشتن حجم مناسب از نقدینگی و افزایش آن می‌تواند منجر به کاهش ریسک و بالطبع افزایش سودآوری بانک‌ها گردد. (بوآرک (۱۹۸۹)، آلپر و انبر (۲۰۱۱)، فیلو (۱۳۸۲)، حیدریان (۱۳۸۴)). در مقابل نیز برخی مطالعات نیز نشان از رابطه منفی بین سودآوری و نقدینگی دارند. از آن جمله می‌توان به مطالعه مولینیوکس و سورتون (۱۹۹۲) اشاره نمود. به طور کلی نقدینگی خاصیتی از دارایی است که به زمان و هزینه تبدیل آنها به پول بستگی دارد، به عبارت دیگر هزینه مبادله یک دارایی به پول معیاری برای سنجش دارایی است.

۳. روش شناسی مقاله

اصولاً برای مطالعه علمی و تحقیق در سازمان‌ها باید طرح‌ها و روش‌هایی را اتخاذ نمود که دستیابی به یافته‌های علمی مدون و دارای اعتبار و دقت برای تعمیم آن به سایر سازمان‌ها را بطور منظم و مشخص امکان‌پذیر نماید. برای نیل به این هدف روش تحقیق و متدلوژی‌های گوناگون وجود دارد که هر یک به فراخور موضوع مورد بررسی و اهمیت زمینه تحقیق در تئوری سازمان دارای ارزش می‌باشد. استفاده از هر یک از روش‌های تحقیق بستگی به ماهیت محیط و زمینه تحقیق، فعالیت‌های لازم برای نتیجه‌گیری و میزان احساس مسئولیت محقق در مقابل نتایج و اهداف دارد.

از آن‌جا که در پژوهش حاضر به بررسی تاثیر ویژگی‌های سطح شرکت شاخص نقدینگی بر سودآوری بانک‌های خصوصی منتخب در ایران پرداخته می‌شود، تحقیق حاضر از حیث هدف کاربردی و از نظر ابعاد تحلیل توصیفی از نوع تحلیل رگرسیونی است.

۳-۱- جامعه آماری تحقیق

در پژوهش، واژه جامعه آماری به کلیه افراد اطلاق می‌شود که عمل تعمیم‌پذیری به آن‌ها صورت می‌گیرد که عبارت است از گروهی از افراد و اشیاء یا حوادثی که حداقل دارای صفت یا ویژگی مشترک باشند یا به عبارت دیگر جامعه مجموعه اعضای حقیقی یا فرضی است که نتایج پژوهش به آن‌ها انتقال داده می‌شود. جامعه آماری تحقیق حاضر، ۸ بانک خصوصی شامل بانک پارسیان، بانک پاسارگارد، بانک شهر، بانک کارآفرین، بانک سرمایه، بانک سینا، بانک سامان و بانک اقتصاد نوین می‌باشد که طی سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۲ مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

۳-۲- مدل تحقیق

در این تحقیق به منظور بررسی تاثیر یکسری از ویژگی‌های سطح شرکت شاخص نقدینگی عنوان عوامل درونی بر سودآوری بانک‌های خصوصی منتخب در ایران از مدل رگرسیون چند متغیره استفاده شده است.

$$ROA_{it} = \beta_0 + \beta_1 QD_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1-3)$$

در رابطه (۱-۳)، QD_{it} بیانگر نقدینگی i در زمان t به عنوان شاخص سطح شرکتی و ε^t جمله اختلال هستند.

۳-۳- تبیین مدل تحلیلی متغیرهای تحقیق و شیوه اندازه‌گیری متغیرها

۳-۳-۱- شاخص سودآوری

شاخص سودآوری در این تحقیق به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است. برای سنجش این شاخص در ادبیات مربوطه معیارهای مختلفی وجود دارد، لیکن در این تحقیق از نسبت بازده دارایی استفاده شده است که نحوه محاسبه آن به صورت زیر است:

$$(۲-۳) \quad \text{کل دارایی‌ها} / \text{سود خالص (پس از کسر مالیات)} = \text{نسبت بازده دارایی (ROA)}$$

این متغیر با استفاده از اطلاعات صورت‌های مالی بانک‌های منتخب برای سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۲ محاسبه شده است.

۳-۲- نقدینگی

نقدینگی از آن جهت که توانایی بانک را در پاسخگویی به نیاز مشتریان را نشان می‌دهد از اهمیت خاصی برخوردار است. در این تحقیق برای محاسبه نقدینگی، از نسبت دارایی جاری به کل دارایی استفاده می‌شود. شاخص مذکور به صورت زیر می‌باشد.

$$(۳-۳) \quad \text{کل دارایی‌ها} / \text{دارایی جاری} = \text{نقدینگی (LQD)}$$

۳-۴- روش‌های جمع‌آوری اطلاعات

برای جمع‌آوری داده‌های یک پژوهش به روش‌ها و طرق مختلف عمل می‌شود. ابزارهای گردآوری اطلاعات و داده‌ها وسیله‌ای است که به پژوهش کمک می‌کند تا داده‌های لازم را جمع‌آوری و ثبت نماید. پژوهشگر بر حسب روش تحقیق مورد نظر خود و نوع داده‌هایی که قصد جمع‌آوری آن‌ها را دارد، تصمیم می‌گیرد که از چه ابزاری برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده کند. با توجه به ماهیت و نوع تحقیق و اهداف تحقیق حاضر، روش گردآوری اطلاعات، کتابخانه‌ای و نحوه گردآوری اطلاعات فیش‌برداری از صورت‌های مالی بانک‌های خصوصی منتخب طی سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۲ می‌باشد.

۳-۵- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

برای اتخاذ تصمیم مناسب و یا نتیجه‌گیری، اطلاعات به دست آمده باید تجزیه و تحلیل شود. تجزیه و تحلیل به عنوان فرایندی از روش علمی، یکی از پایه‌های اساسی هر روش تحقیق است. به طور کلی، تجزیه و تحلیل عبارت است از روشی که از طریق آن کل فرایند پژوهشی، از انتخاب مساله تا دسترسی به یک نتیجه هدایت می‌شود. در این تحقیق برای بررسی و تحلیل اطلاعات به دست آمده، از روش استنباطی استفاده شده است. در روش استنباطی محقق با استفاده از مقادیر نمونه، آماره‌ها را محاسبه می‌کند، سپس به کمک تخمین و آزمون‌های فرض آماری، آماره‌ها را به پارامترهای جامعه تعمیم داده می‌شود. با توجه به مدل تحقیق، تجزیه و تحلیل اطلاعات به روش داده‌های تابلویی انجام می‌شود. در ادامه به بررسی روش داده‌های تابلویی پرداخته می‌شود.

۳-۶- روش شناسی داده‌های تابلویی

امروزه داده‌های تابلویی بطور فزاینده‌ای در تحقیقات اقتصادی بکار برده می‌شوند. تجزیه و تحلیل با داده‌های تابلویی محیط بسیار غنی از اطلاعات را برای گسترش تکنیک‌های تخمین و نتایج نظری فراهم می‌آورد. در بسیاری از موارد محققین از این روش برای مواردی که نمی‌توان مسائل را به صورت سری زمانی یا مقطعی بررسی کرد و یا زمانی که تعداد داده‌ها کم است، استفاده می‌کنند. ادغام داده‌های سری زمانی و مقطعی و ضرورت استفاده از آن بیشتر به خاطر افزایش تعداد مشاهدات و بالا بردن درجه آزادی است زیرا در بررسی امکان دارد تعداد مقاطع زیاد و دوره‌های زمانی کم باشد و یا برعکس تعداد دوره‌های زمانی نسبتاً زیاد و تعداد مقاطع کم باشد.

۴. تحلیل داده ها و یافته ها

با توجه به اینکه آزمون‌های تعیین روش برآورد مدل حاکی از مقتضی بودن روش اثرات ثابت می‌باشند، لذا مدل (۳-۱) در این تحقیق با استفاده از روش اثرات ثابت و اطلاعات ۸ بانک خصوصی ایران طی سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۲ برآورد شده لازم به ذکر است، هنگام برآورد مدل واریانس ناهمسانی و خودهمبستگی با بکارگیری روش GLS برای برآورد برطرف شده است. در این مقاله فرضیه به صورت ارتباط نقدینگی و سودآوری بانک‌های خصوصی در ایران تعریف شده است. لذا برای آزمون این فرضیه، فرضیه صفر و فرضیه مقابل به صورت زیر می‌باشد:

$$\begin{cases} H_0: \beta_3 = 0 \\ H_1: \beta_3 \neq 0 \end{cases}$$

براساس رابطه مذکور، فرضیه صفر بیانگر عدم وجود ارتباط معنی دار بین نقدینگی و سودآوری بانک‌های خصوصی در ایران و فرضیه مقابل آن وجود ارتباط معنی دار بین نقدینگی و سودآوری بانک‌های خصوصی در ایران است. براساس نتایج برآورد مدل (۳-۱)، بررسی فرضیه سوم براساس آزمون t در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. آزمون فرضیه براساس آزمون t

فرضیه	آماره t	ارزش احتمال	نتیجه آزمون
فرضیه صفر: عدم وجود رابطه معنی دار بین نقدینگی و سودآوری بانک‌های خصوصی در ایران	-۶/۵۷	۰/۰۰۰۵	رد در سطح ۵ درصد و پذیرش فرضیه مقابل

ماخذ: یافته‌های تحقیق

همانطور که مشاهده می‌شود، آماره t مربوط به ضریب نقدینگی بانک معادل (-۶/۵۷) است که این بیانگر آن است که ضریب متغیر مذکور در سطح اطمینان ۹۵ درصد از لحاظ آماری معنی دار می‌باشد و فرضیه صفر تعریف شده پذیرفته نمی‌شود. حال از آنجا که علامت این ضریب منفی (-۰/۰۰۰۱) است، یک رابطه معکوس و معنی دار بین سودآوری بانک‌های خصوصی در ایران و نقدینگی آنها وجود دارد. این نتیجه منطبق بر یافته‌های مولینیوکس و سورنتون (۱۹۹۲) است، زیرا مازاد نقدینگی در بانک‌های خصوصی ایران به معنای تخصیص ناکارآمد منابع و از دست دادن سهم بازار آنها است که تاثیر منفی سودآوری دارد.

۵. نتیجه گیری

همانطور که بیان شد، در این تحقیق بررسی ارتباط بین نقدینگی بر میزان سودآوری بانک‌های خصوصی منتخب پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار در ایران در چارچوب رگرسیون چند متغیره مدنظر قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهد که تمامی متغیرهای مربوط به ویژگی‌های سطح شرکتی (شاخص نقدینگی) تاثیر معنی داری بر سودآوری بانک‌های منتخب دارند. نقدینگی تاثیر منفی بر سودآوری بانک‌های منتخب دارد. براین اساس بانک‌ها باید نقدینگی را به گونه‌ای صحیح مدیریت نمایند.

منابع

- الدون اس. هندریکسون و مایکل افون بردا (۱۳۸۵)، «تئوری‌های حسابداری»، ترجمه علی پارسائیان، انتشارات ترمه، تهران
- انصاری، ابراهیم (۱۳۹۱)، بررسی عوامل موثر بر سودآوری بانک‌های تجاری (مطالعه موردی بانک صادرات ایران)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور واحد البرز.

۳. ای. سی. لیتلتن، (۱۳۸۰)، «ساختار تئوری حسابداری، ترجمه حبیب... تیموری، انتشارات سازمان حسابرسی، تهران.
۴. باقری، حمید (۱۳۸۶)، «تحلیل عوامل موثر بر سودآوری بانک‌های تجاری (مطالعه موردی: بانک رفاه)»، تحقیقات مالی، سال ۸، شماره ۲۱، صص ۲۶-۳.
۵. حیدری، حسن و ملا بهرامی، احمد (۱۳۸۹)، «بهینه سازی سبد سرمایه‌گذاری سهام براساس مدل‌های چند متغیره GARCH: شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران»، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، فصلنامه تحقیقات مالی، دوره ۱۲، شماره ۳۰.
۶. دارابی، رویا و مولایی، علی، (۱۳۹۰)، «اثر متغیرهای نقدینگی، تورم، حفظ سرمایه، تولید ناخالص داخلی بر سودآوری بانک ملت»، مجله دانش مالی تحیل اوراق بهادار، شماره ۱۰، صص ۱۳۹-۱۸۲.
۷. رستگار ابرقویی، اکرم و علوی راد، عباس و دانشمند شیرازی، حسین، (۱۳۹۲)، «تاثیر تورم بر سودآوری بانک‌ها مطالعه موردی بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، دومین همایش ملی توسعه پایدار در مناطق خشک و نیمه خشک، ابرکوه، ایران.
۸. سید نورانی، سید محمدرضا و امیری، حسین و محمدیان، عادل، (۱۳۹۱)، «رابطه علیت بین سرمایه بانک و سودآوری؛ با تاکید بر جنبه نظارتی ساختار سرمایه»، فصلنامه علمی پژوهشی، پژوهش‌های رشد و توسعه اقتصادی، سال دوم، شماره ششم، صص ۴۴-۱۱.
۹. شهباززاده خیوای، اتابک، (۱۳۹۱)، «بررسی تأثیر نظارت بر روی سودآوری بانک‌های ایران»، پایاننامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تبریز، دانشکده اقتصاد، مدیریت و بازرگانی، گروه اقتصاد
۱۰. صالح نژاد، حسن و غیور، وحیدرضا، (۱۳۸۹)، «تاثیر نرخ بازده دارایی‌ها و نرخ بازده حقوق صاحبان سهام و اهرم مالی بر قیمت سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، فصلنامه مدیریت، ۱۳۸۹، شماره ۱۸ صص ۲۷-۱۷.
۱۱. صبائی، امیرمهدی، (۱۳۹۰)، «بررسی رابطه متغیرهای کلان اقتصادی و سودآوری بانک پارسین»، پایان نامه کارشناسی ارشد MBA- گرایش استراتژی، دانشگاه علم و فرهنگ.
۱۲. فدائی نژاد، محمد اسماعیل و محمودزاده، صونا، (۱۳۹۰)، «بررسی محتوای اطلاعاتی فزاینده معیارهای سنتی و مبتنی بر ارزش ارزیابی عملکرد سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، چشم‌انداز مدیریت مالی و حسابداری، شماره ۱، صص ۳۷-۵۰.
۱۳. قلی‌پور، علیرضا، (۱۳۹۲)، «بررسی اثر عوامل درونی و بیرونی بر سودآوری بانکهای منتخب در ایران»، نخستین کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی (تحول در مدیریت نظام بانکی، گامی به سوی حماسه اقتصادی، مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما.
۱۴. کردستانی، غلامرضا و کشاورز هدایتی، مریم، (۱۳۹۱)، «سود حسابداری در برابر سود اقتصادی»، مجله کنکاش، صص ۱۱۸-۱۲۵.
۱۵. نوفرستی، محمد (۱۳۷۸)، ریشه واحد و همجمعی در اقتصادسنجی، انتشارات فرهنگی رسا.
۱۶. هدایتی، علی اصغر و کلهر، حسن و سفری، علی اصغر و بهمنی، محمود، (۱۳۸۳)، عملیات بانکی داخلی - تخصیص منابع، چاپ نهم، تهران: انتشارات مؤسسه عالی بانکداری.

1. Aburime, Uhomoibhi Toni (2006), "Impact of Ownership Structure on Bank Profitability in Nigeria, the Department of Banking and Finance", Faculty of Business Administration, University of Nigeria.
2. Ahmad, Ashfaq (2012), "Impact of Privatization on Banking Sector Performance of Pakistan", SSRN-id2026329.
3. Ali, K.; Akhtar, M.F. and Ahmed, H.Z. (2011), "Bank specific and Macroeconomic Indicators of Profitability- Empirical Evidence from the Commercial Banks of

- Pakistan". *International Journal of Business and social sciences*, Vol.2, No. 6, pp: 237-241.
4. Almazari , Ahmad Aref(2014),"Impact of Internal Factors on Bank Profitability: Comparative Study between Saudi Arabia and Jordan, *Journal of Applied Finance & Banking*", Vol. 4, No. 1, PP. 125-140.
 5. al-motairi, m. and al-omar, h. (2008), "Bank-specific Determinants of profitability: The case of Kuwait ", *journal of economic & administrative Sciences*, vol 24 (20-34)
 6. Alper, Deger and Anbar, Adem (2011),"Bank Specific and Macroeconomic Determinants of Commercial Bank Profitability: Empirical Evidence from Turkey, *Business and Economics Research Journal*", Volume 2 . Number 2.
 7. Antonina, D. (2011)."Determinants of Bank Profitability in Ukraine". *Undergraduate Economic Review Journal*, Vol.7 Issue1.
 8. AshimaGoyal and Ankita Agarwal,(2005),"Risk and Asian Exchange Rate Regimes".Preprint from *Global Economic Review*, Vol. 34, No. 3, 321-329, September 2005.
 9. Chamberlain sadndra,howejohn.S,popperhelen.(1996),"The Exchange Rate Exposure of U.S. and Japanese Banking Institutions",Dissertation in The wartofinancial institutions center.
 10. Chamberlain, Sandra., Howe, John., and Popper, Helen. (1997) ."The exchange rate exposure of US and Japanese banking institutions",*Journal of Banking & Finance*, 21, 871–892.
 11. Clyde P.Stickney, (2007), "Financial Accounting; an Introduction to Concepts, Methods, and Uses", South Western Can gage Learning, Canada.
 12. Davydenko, Antonina (2010),"Determinants of Bank Profitability in Ukraine", *Undergraduate Economic Review*,Vol.7,Issue 1 .
 13. Demirgüç-Kunt A. and Huizinga H., (1998),"Determinants of Commercial Bank Interest Margins and Profitability: Some International Evidence", The World Bank, Policy Research Working Paper 1900.
 14. Enders,W.(2009),"Applied Economic Time Series", P.441.
 15. Fadzlan.S and Royfaizal .R.C (2008),"Determinants of Bank Profitability in A Developing Economy: Empirical Evidence From The Philippines",*Asian Academy of Management Journal of Accounting and Finance*, Vol. 4, No. 2, 91–112.
 16. Flamini, V.; Mc Donald, C. and Schumacher, L. (2009),"The Determinants of Commercial Bank Profitability in Sub-Saharan Africa", IMF Working Paper (WP/09/15).
 17. GUL, S.; Irshad, K. and Zaman,K. (2011)," Factors Affecting Bank Profitability in Pakistan", *The Romanian Economics Journal*, Vol.XIV, No.39, pp: 61- 87.
 18. Hasan, N.A., Shaari,N.A.; Palanimally,Y.R & Haji- Mohamed, R.K. M. (2013),"The Impact of Macroeconomic and Bank Specific Components on the Return of Equity in Malaysia". *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, Vol. 5, No 2.
 19. Khizer,Ali(2011),"Bank-Specific and Macroeconomic Indicators of Profitability - Empirical Evidence from the Commercial Banks of Pakistan", *International Journal of Business and Social Science*, Vol. 2 No. 6.
 20. Khrawish, H.A; Siam, W.Z. and Khrawish. A.H. (2011),"Determinants of Islamic Banks Profitability: Evidence from Jordan", *Middle Eastern Finance and Economics Journal*, Issue 13: 42 – 57.

21. Liu Hong AND Wilson S.O.John (2010),"The profitability of banks in Japan",
Applied Financial Economics, 20, 1851-1866.